

VELKÁ VÁLKA 1914–1918

PRACOVNÍ LIST PRO DOSPĚLÉ

Najděte proutěný podnos zdobený krajkou s rakousko-uherským orlem a německou orlicí. Jsou si v něčem podobní?

- (1) Oba jsou dvouhlaví
- (2) Oba drží v pařátech meč a jablko
- (3) Oba mají císařskou korunu

Zjistěte, jak lidé v Liberci reagovali na vyhlášení války. Která reakce nebyla pro většinu typická?

- (4) Nesouhlas s válkou, demonstrativní pacifismus a odmítání narukovat
- (5) Strach z nouze, nákupní horečka a vybírání vkladů z peněžních ústavů
- (6) Odstraňování anglických a francouzských slov z běžného života

Najděte předmět zobrazující vojenská vyznamenání, návod na obsluhu střelných zbraní a noty vojenských povelů. Co je to?

- (7) Šátek
- (8) Vojenská příručka
- (9) Koberec

O čem je dokument „Mým národům“ z 23. 5. 1915?

- (10) Zdůvodňuje, proč Rakousko-Uhersko vyhlásilo válku Srbsku
- (11) Slibuje jednotlivým národům Rakouska-Uherska právo na autonomii
- (12) O tom, že Itálie na straně Dohody vyhlásila Rakousku-Uhersku válku

Odvody mužů do armády měly nutně dopad na běžný život města. Které tvrzení není pravdivé?

- (13) S provozem úřadů vypomáhali studenti – středoškoláci
- (14) Život se zastavil, protože ženy odmítly nastupovat do mužských pozic
- (15) Některé pozice začaly obsazovat ženy – např. řízení tramvají

Pro válku byly typické nejrůznější sbírky – finanční i materiálové, a to jak přímo na vojáky, tak na jejich příbuzné. Co ve výstavě není?

- (16) Pamětní prsteny, jež lidi dostávali za odevzdání zlatých prstenů

- (17) Železný hmoždíř, který lidi dostali za odevzdání hmoždíře mosazného
- (18) Jediný zvon, který nebyl zabaven na výrobu děl na podzim roku 1916

Na válku mohli lidé přispět i např. zakoupením hřebíku na „obraz“ rakouského orla. Jaké údaje jsou vypsány na těch s textem?

- (19) jména těch, co hřebíky zakoupili
- (20) Ruppersdorf (Ruprechtice), Katharinberg (Kateřinky)
- (21) Neu-Harzdorf (Nový Harcov), Rosenthal (Růžodol), několik jmen osob

Najděte fotografie zobrazující život vojáků na válečném poli. Jakou činnost tam vyfocenou nenajdete?

- (22) Praní prádla
- (23) Večerní zábava u piva a karet
- (24) Čtení novin a dopisů

Pro válečné zajatce byl vybudován zajatecký tábor v Růžodole. Počet jeho obyvatel vystoupal na obrovské množství, tábor byl postupně rozšířen na:

- (25) až 10 000 zajatců, což byla pětina všech obyvatel Liberce
- (26) až 23 000 zajatců + posádka, zdravotníci apod.
- (27) až 55 000 zajatců, v určité době měl více obyvatel, než celý Liberec

Do čeho se legionáři v nově vzniklém Československu nezapojili?

- (28) Do snah o připojení pohraničí k Rakousku
- (29) Do Hradní stráže
- (30) Do obsazení pohraničí

Jaký byl osud Liberce po vzniku československého státu? V čem se lišil od vývoje ve vnitrozemí?

Zatímco pro většinu obyvatelstva byl československý stát splněním snů o samostatnosti, německy mluvící části, která se rázem ocitla v menšině, tento výsledek žádnou radost nepřinesl. Proto byla jen o den později, 29. 10. 1918, v Liberci vyhlášena provincie Deutschböhmen, jež si vytkla za cíl připojení k vznikajícímu Německému Rakousku. Československá republika proti tomu zakročila a severočeské pohraničí bylo 16. 12. 1918 obsazeno vojenskými jednotkami.

Rusko, oslabené kritickou hospodářskou situací a politickými ořesy únorové a následně říjnové revoluce 1917, uzavřelo 3. března následujícího roku s Ústředními mocnostmi separátní Brestlitevský mír. Východní fronta se rozpadla. Českoslovenští legionáři v Rusku hledali způsob, jak se přesunout na evropská bojiště. Přes záruky a dohody si ale nakonec museli cestu z Ruska probojovat. Tato sibiřská anabáze přesáhla časový rámec bojů první světové války, na cestu domů se poslední jednotky naložovaly ještě v roce 1920.

VELKÁ VÁLKA 1914—1918

PRACOVNÍ LIST PRO DOSPĚLÉ

Zjistěte, po jaké trase se dostali legionáři z východní fronty zpět do Prahy!
Stačí zodpovědět otázky v pracovním listu a na mapě vzestupně pospojovat čísla správných odpovědí.